

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки і підприємництва

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

Супрунчук Вадим Вікторович

УДК 33.330.101.2

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА
ТОВ «ПРОМ-АГРО»**

051 «Економіка»

**Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»,
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело**

В.В. Супрунчук

**Керівник роботи
Ткачук Василь Іванович
д.е.н., професор кафедри економіки і
підприємництва**

Житомир – 2020

Висновок кафедри економіки і підприємництва

За результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри економіки і підприємництва

№ __ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри економіки і підприємництва:

д.е.н., професор

Ткачук В.І.

«__» _____ 2020 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Супрунчук Вадим Вікторович захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНАТОЦІЯ

Супрунчук В.В. Управління конкурентоспроможністю ТОВ «Пром-Агро». – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2020.

В роботі систематизовано та обгрунтовано принципи управління конкурентоспроможністю сільськогосподарського підприємства. Проаналізовано умови господарської діяльності ТОВ «Пром-Агро», та запропоновано проєкт підвищення конкурентоспроможності підприємства і доведено його економічну ефективність у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: сільськогосподарське підприємство, управління, конкурентоспроможність, проєкт, перспектива.

ANNOTATION

Suprunchuk V.V. Competitiveness management of Prom-Agro LLC. - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 051 "Economics". - Polissya National University, Zhytomyr, 2020.

The principles of managing the competitiveness of an agricultural enterprise are systematized and substantiated in the work. The conditions of economic activity of Prom-Agro LLC are analyzed, and the project of increase of competitiveness of the enterprise is offered and its economic efficiency in the long run is proved.

Key words: agricultural enterprise, management, competitiveness, project, perspective.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	7
1.1. Поняття конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства	7
1.2. Характеристика факторів забезпечення та підвищення конкурентоспроможності підприємства	10
1.3. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства	12
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ПРОМ-АГРО»	14
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	14
2.2. Аналіз факторів конкурентоспроможності	17
2.3. Оцінювання конкурентної позиції підприємства	22
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ПРОМ – АГРО»	25
3.1. Обґрунтування шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро»	25
3.2. Розробка проекту щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро»	27
3.3. Економічна ефективність реалізації проекту для ТОВ «Пром-Агро»	29
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. Становлення та перетворення ринкових відносин в економіці країни потребують вирішення питань у сфері керування конкурентоспроможністю кожного конкретного підприємства. Це значить, що посилення ролі економічних методів управління, застосування нових методичних підходів у маркетингу, плануванні та управлінні виробництвом і збутом продукції. У таких умовах підприємства мають проводити моніторинг кон'юктури ринку на постійній основі, щоб мати змогу зпрогнозувати подальшу ситуацію на ринку, глибокий аналіз стану та функціонування підприємства і на основі комплексного узагальнення будувати стратегію розвитку для забезпечення конкурентної позиції на ринку. В умовах становлення ринкових відносин не отримали належної уваги аспекти розвитку методичної, теоретичної, практичної бази конкурентоспроможності. Тому питання забезпечення стійких конкурентних позицій, дослідження факторів та оцінка конкурентоспроможності потребують подальшого комплексного вивчення.

Мета і завдання дослідження. Основною метою дослідження є розвиток та обґрунтування концептуальних основ щодо забезпечення та підвищення ефективності управління факторами конкурентоспроможності шляхом розробки практичних рекомендацій, спрямованих на досягнення та збереження стійкої конкурентної позиції підприємства на ринку.

Об'єктом дослідження є система управління факторами конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро».

Предмет дослідження виступає комплекс теоретичних, методологічних та науково-практичних підходів до управління факторами конкурентоспроможності підприємства.

Методи дослідження. Реалізація поставленої мети і завдань здійснювалася шляхом використання загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. При дослідженні застосовано діалектичний метод вивчення

економічних явищ і процесів, їх взаємозв'язку і розвитку, а також системний підхід і ситуаційний аналіз. Для вирішення конкретних теоретичних і практичних завдань були використані наступні методи: структурно-логічний аналіз, індуктивно-дедуктивний метод, ситуаційний аналіз, структурнофункціональний підхід, методи наукової абстракції, теоретичних узагальнень, порівняння і систематизації, групування і класифікації, SWOT-аналіз, математико-статистичні методи. Теоретичною і методичною базою дослідження є класичні наукові положення вітчизняної та зарубіжної економічної думки у сфері питань управління факторами конкурентоспроможності підприємства. В якості інформаційної бази дослідження використані матеріали підручників, монографій, статей і тез провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, публікації у друкованих та електронних економічних виданнях.

Практичне значення роботи. Результати дослідження мають теоретичне і практичне значення для питань системи управління факторами конкурентоспроможності діючого підприємства.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Поняття конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства

Поняття «конкуренція», «конкурентоспроможність» у користуванні вітчизняних науковців-економістів з'явилося з переходом економіки від адміністративно- планової економіки до ринкових відносин, проте вивчення цієї категорії ще в 70-х роках ХХ століття. В сучасній економіці вагоме місце займає вивчення конкурентоспроможності як частини теорії конкуренції, адже конкуренція є легальним і номінально цивілізованим методом боротьби на ринку та механізмом природного відбору в ринковій економіці.

Загальновідомим є твердження, що точного визначення поняття конкуренції до середини ХVІІІ століття не було, а сформоване поняття конкуренції було А.Смітом. Оскільки саме А. Сміт з'ясував, поняття конкуренції та принцип «невидимої руки» та розробив механізм конкуренції, визначив основні умови ефективної конкуренції, які об'єктивно визначають галузеву норму прибутку. Фундаментом для вчення А.Сміта був принцип вільної конкуренції на ринку, адже він рахував, що лише при забезпеченні вільного руху для грошей, товарів, капіталу, людей можливе оптимальне використання обмеженої кількості ресурсів.

Конкурентоспроможність як поняття введено в економічну науку в кінці 70-х років ХХ століття М.Портером, він визначав конкурентоспроможність як продуктивність використання ресерсів.

У вітчизняній економіці даний термін починає активно досліджуватись в середині 1990-х років. Визначення конкурентоспроможності М.Портера

доповняють також інші автори, які в подальшому і формують звичне нам визначення терміну.

За визначення М. Портера, конкурентоспроможність – властивість товарів, послуг, суб'єктів ринкових відносин виступати на ринку нарівні з наявними вже там аналогами товарів, послуг або конкуруючими суб'єктами ринкових відносин [1].

І. Должанський та Т. Загорна визначали конкурентоспроможність підприємства – це здатність швидко, дешево, якісно виробляти й реалізовувати в достатній кількості, при максимально високому технологічному рівні обслуговування[2]. Г. Азоев визначає конкурентоспроможність підприємства – це можливість максимально ефективно керувати наявними та запозиченими ресурсами в умовах ринку, в теорії автора основна увага надається вже фінансовій стороні підприємства [3]. За визначенням Р. Фатхутдінова, конкурентоспроможність підприємства – це поява конкурентоспроможного об'єкта, що зможе стійко утримувати конкурентну позицію порівняно із аналогічними об'єктами на ринку [4]. А. Дудник вважає, що це можливість підприємства виготовляти та реалізовувати продукцію дешевше, швидше та більш якісно і в достатній кількості [5]. Н. Дмитренко ідентифікує конкурентоспроможність підприємства як узагальнюючу категорію, що характеризується здатністю отримання домінуючих ринкових позицій з оптимальною кількістю працівників та виробництвом стратегічно конкурентоздатної продукції [6]. Н. Гарнавська охарактеризовує конкурентоспроможність підприємства як здатність у реальному періоді часу та перспективі використовувати знання, уміння і навички спільного зі споживачем творення конкурентного продукту, випереджаючи за часом наявних і можливих нових конкурентів [7]. Якщо ж виходити з точки зору актуальності, то на мою думку, найбільш точним є тлумачення поняття конкурентоспроможності підприємств з визначення С. Шевельової [8] як здатність суб'єкта підтримувати домінуючі позиції на ринку, приносити прибуток, бути привабливим для інвесторів, мати імідж передової, розвинутої

орієнтованої на результат фірми та В. Іванюти, який стверджує, що конкурентоспроможність підприємств – здатність підприємства шляхом впровадження інноваційних технологій у виробництво забезпечувати споживачів продуктом або послугою, у яких якісний показник буде кращий ніж у конкурентів, а ціна меншою. Тобто отримання конкурентної переваги зарахунок можливості пристусовуватись до кон'юктури ринку й відповідати вимогам сьогодення [9].

Найповніше розкривають поняття конкурентоспроможності саме сільськогосподарських підприємств в своєму визначенні О. Нужна та М. Малік. Із визначення авторів конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства – це можливість суб'єктів господарювання аграрної сфери адаптуватися до нових умов ринку, використовуючі при цьому власні конкурентні переваги на ринку с.-г. товарів та послуг, ефективно використовуючи наявні ресурси та потенціал підприємства [10]. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств не обмежується визначенням якості лише використанням тільки земельних ресурсів. Характерною особливістю сільськогосподарського виробництва є вплив великої кількості зовнішніх факторів на які сам суб'єкт не може вплинути, наприклад, залежності від погодних умов, природних ресурсів, тривалості циклу виробництва, тощо.

Конкуренція складає одну з головних тенденцій розвитку ринку, конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства у більш простому вигляді – порівняння конкретного підприємства з його конкурентами в галузі країни або за її кордонами .

Проблематика конкурентоспроможності є визначальною в аграрному розвитку України. Вона має глобальний характер,адже визначає розвиток багатьох аспектів економічної і соціальної політики країни, а також стосується інтересів всіх споживачів. Конкурентоспроможність підприємств аграрної сфери в сучасних умовах неодмінно зростає, адже зростає потреба у насиченні ринку продуктами вітчизняного виробництва, покращення якісних

характеристик продукту, екологічності, розширення асортименту та спроможності підприємств реалізовувати продукцію в середині країни та на експорт[11].

1.2. Характеристика факторів забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства

Кожне підприємство в певний період часу своєї діяльності утримує певний рівень конкурентоздатності і в залежності від комплексної дії факторів можна оцінювати конкурентоздатність фірми. Фактори конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств – це процеси діяльності підприємств або зміни в організації суспільного життя, які тим чи іншим чином визначають умови функціонування підприємства в цілому та визначають його конкурентоздатність. Класифікація факторів конкурентоспроможності в літературі існує різна та залежить від ознак їх розподілу.

В загальному плані фактори конкурентоспроможності поділяються на внутрішні та зовнішні. Внутрішні фактори – це фактори кожного підприємства окремо, які впливають на його конкурентоздатність. Зовнішні – це фактори, які діють на підприємство із зовнішнього середовища та на які підприємство не може вплинути[12]. Але враховуючи специфічний характер функціонування сільськогосподарських підприємств, однакові фактори для двох схожих підприємств можуть бути різними. Кожне підприємство по різному функціонує та має різні стратегії розвитку, тому фактори можуть класифікуватись по різному. В нинішніх ринкових умовах доцільніше поділяти фактори конкурентоспроможності на керовані – на які підприємство може вплинути та не керовані – фактори на які підприємство не може вплинути, а лише пристосуватися до ситуацій спричинених їх дією. Фактори конкурентоспроможності підприємств зображені на рис. 1.

Фактори конкурентоспроможності підприємства



Рис. 1. Система факторів конкурентоспроможності підприємств

Фактори конкурентоспроможності мають двохсторонній характер, оскільки впливають на суміжні підприємства по різному. Підвищуючи конкурентоздатність одного підприємства може знижувати показники іншого. Існування лише факторів недостатньо щоб забезпечити конкурентоспроможність підприємства, для набуття конкурентних переваг опираючись на ті самі фактори потрібно враховувати ситуацію в галузі, де вони застосовуються [13].

Конкурентоздатність – поняття, що відноситься до діючих учасників ринкових відносин. Для правильної оцінки конкурентоспроможності використовується велика кількість показників, які в комплексі дають чітку оцінку його рівню на підприємстві. До трактування конкурентоспроможності існує декілька підходів, усі вони є взаємодоповнюючими та сходяться в тому що конкурентоспроможність – це комплексна характеристика підприємства, що обумовлюється вмінням використовувати наявні конкурентні переваги та можливістю реагувати на мінливі зміни зовнішнього та внутрішнього

середовища, щоб вчасно і точно виконувати свої функції в середовищі існування. Конкуренентоспроможність підприємства – одна з найважливіших характеристик підприємства та є індикатором рівня розвитку підприємства та пристосованості до існування в галузі.

1.3. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства

Конкуренентоспроможність – це здатність суб'єкта господарювання враховуючи наявні ресурси перетворювати свій потенціал в пропозиції на ринок, що матимуть попит в інших суб'єктів. Але під впливом конкурентного середовища або прорахунків в організації роботи керівниками ці пропозиції можуть бути не завжди реалізованими. Саме тому оцінка конкурентоспроможності підприємства повинна охоплювати і теперішню ситуацію на ринку, і оцінювати перспективу забезпечення конкурентоздатності за рахунок ресурсного потенціалу підприємства при ефективному управлінні яким з'являться нові конкурентні переваги. Конкуренентоспроможність підприємства дуже мінлива категорія і прогнозувати її на майбутнє неможливо лише виходячи з того, що підприємство вже є конкурентоздатним, потрібно завжди набувати певних конкурентних переваг, щоб діяльність характеризувалась лише підвищенням показників ефективності [14].

При оцінюванні конкурентоспроможності підприємства потрібно керуватися такими критеріями як:

- достовірність;
- об'єктивність;
- доступність;
- збалансованість;
- повнота інформації.

Для оцінки конкурентоздатності підприємств найбільш широко використовуються портфельні методи аналізу, застосовуються такі матриці як:

- матриця БКГ (Бостонської Консалтингової Групи)[19];
- матриця привабливості – конкурентоспроможність (розроблена спільно фірмами «Мак Кінсі» та «Дженерал Електрик»)
- матриця «продукт – ринок» (автор Ансофф І.) [19; 20].

Широкого використання набув підхід з використанням ринкової частки підприємства, недоліком цього методу є нездатність визначення причин зміни рівня конкурентоспроможності та можливості реагувати на них, що не дає розробити стратегію розвитку підприємства. Окрім того, даний показник не відповідає усім вимогам оцінки, що надають різні групи користувачів.

Основою цільового підходу оцінки конкурентоспроможності є проведення оцінки основних економічних результатів роботи суб'єкта господарювання та порівнюються з показниками конкурентів. Але як і в попередніх випадках, застосування цього методу не дає достатньої інформації і даних для прогнозу конкурентоздатності.

Найбільш детальним підходом оцінки конкурентоспроможності підприємства є системний підхід – це оцінка, відповідно до обраного способу(статистичний, графічний, матричний) кожної окремої підсистеми підприємства та співставлення з аналогічними показниками конкурентів[14]. Оцінка конкурентоздатності підприємства, при цьому методі базується на теорії ефективної конкуренції, при якій підприємства, де ефективніше налаштовано роботу всіх складових ланок та організацію виробництва мають більше конкурентних переваг.

Розділ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ПРОМ-АГРО»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Для кожного підприємства є важливим аналіз факторів конкурентоспроможності, адже розуміння кон'юктури ринку в цілому дає можливість набувати конкурентних переваг і відповідно мати в перспективі одну з найкращих позицій на ринку.

Проаналізоване підприємство ТОВ «Пром-Агро» зареєстроване за адресою: вул. Миру (Леніна) №1, с. Сколобів, Хорошівського (Володарськ-Волинського) району, Житомирської області. ТОВ «Пром-Агро» розташоване в центрі Житомирської області, з віддаленням від районних центрів Хорошів і Пулини 16 км. та 10 км. відповідно. На відстані 30 км. від підприємства знаходиться залізнична станція «Курне», але для транспортування продукції підприємство надає перевагу вантажним автомобілям, адже до автодороги міжнародного значення М 06 КИЇВ-ЧОП лише 15км., що дає змогу вдало та швидко виконувати операції зі збуту продукції.

Клімат м'який, континентальний, теплий, достатня кількість опадів. Зима м'яка, усереднена температура січня -12 °С. Літо тепле, середня температура липня від 20 до 26 °С. Річна кількість опадів — 500-600 мм, середньорічна температура повітря +6,9 °С., тривалість безморозного періоду 160-170 днів. Переважають вітри із заходу та південного-заходу.

У структурі земель району переважають лугові-чорноземні, чорноземи на підвищених місцях - сірі лісові ґрунти. Зустрічаються дерново-опідзолені, могутні дернові ґрунти. Найбільшу площу займають чорноземи.

Основними напрямками діяльності ТОВ «Пром-Агро» є вирощування зернових та технічних сільськогосподарських культур. Відповідно можемо спостерігати структуру товарної продукції ТОВ «Пром-Агро» в таблиці 2.1.

таблиця 2.1.

Структура товарної продукції в ТОВ «Пром-Агро»

Вид продукції	2017 р.		2018 р.		2019 р.		В середньому за 3 роки	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Пшениця озима	560,0	22,5	555,0	22,1	567,1	22,2	560,7	22,2
Соняшник	570,2	22,9	584,6	23,3	596,4	23,3	583,7	23,2
Соя	510,3	20,5	502,9	20,0	509,5	19,9	507,6	20,1
Кукурудза на зерно	852,1	34,2	869,4	34,6	884,7	34,6	868,7	34,5
Інша продукція рослинництва	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	2492,6	100,0	2511,9	100,0	2557,7	100,0	2520,7	100,0

[Джерело: власні дослідження]

Підводячи підсумки розрахунків можна зробити такі висновки: у 2017 році у структурі товарної продукції переважає виробництво кукурудзи на зерно – 34,2, ця тенденція спостерігається впродовж наступних років, в яких відповідно становить 2018р. – 34,6%, в 2019р. – 34,6%. На другому місці у структурі стоїть виробництво соняшнику, на третьому – пшениці озимої, на останньому – сої, хоча варто зауважити, що останні три види продукції займають майже однакову частку в структурі +/-2%. Підприємство не має яскраво вираженої спеціалізації, тому можна зробити висновок, що підприємство має кукурудзяно-соняшниковий виробничий напрям з розвинутим пшенично-соєвим виробництвом.

Для виробництва згаданого вище переліку продукції потрібна відповідна площа сільськогосподарських угідь, що становить більше 1000 га.

Наступним кроком аналізу факторів конкурентоспроможності варто проаналізувати структуру посівних площ в ТОВ «Пром-Агро» за ідентичний період, розрахунки занесемо до таблиці 2.2.

таблиця 2.2.

Склад і структура посівних площ в ТОВ "Пром-Агро"

Культура	2017 р.		2018 р.		2019 р.		2019 р. у % до 2017 р.
	Га	%	Га	%	Га	%	
Пшениця озима	234,17	22,47	236,28	22,09	241,66	22,17	103,20
Соняшник	238,43	22,88	248,88	23,27	254,15	23,32	106,59
Соя	213,39	20,47	214,10	20,02	217,12	19,92	101,75
Кукурудза на зерно	356,31	34,19	370,12	34,61	377,01	34,59	105,81
Всього посівів	1042,30	100,00	1069,37	100,00	1089,94	100,00	104,57

[Джерело: власні дослідження]

За даними таблиці спостерігаємо те, що в структурі посівних площ домінуюче місце займає кукурудза – 356,31 га, на другому місці соняшник – 238,43 га, далі іде пшениця озима – 234,17 га, та соя - 213,39 га., ця тенденція спостерігається впродовж наступних років. Пояснюється це тим, що підприємство розвиває виробництво кукурудзи на зерно та соняшнику, тому підпорядковує під них відповідно більше площі угідь.

Дослідивши склад і структуру посівних площ в ТОВ «Пром-Агро», можна дійти висновку, що підприємство орієнтоване на виробництво кукурудзи на зерно та соняшнику. Для підвищення рівня конкурентоспроможності продукції та ефективного вирощування цих культур необхідно мати достатню кількість активів, адже виробництво якісного продукту прямо пропорційно залежить від ефективного управління активами підприємства, тому наведемо динаміку структури активів та зобов'язань в таблиці 2.3.

таблиця 2.3.

Динаміка структури активів і зобов'язань в ТОВ «Пром-Агро»

Показник	2017 р.		2018 р.		2019р.		Відхилення	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	абсолютне значення (+/-)	відносне значення, %
Активи								
1. Необоротні активи	2183,2	42,0	3082,1	55,6	2394,4	33,2	211,2	109,7
2. Оборотні активи	3012,9	58,0	2458,9	44,4	4818,9	66,8	1806,0	159,9
3. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Разом	5196	100,0	5541,0	100,0	7213,3	100,0	2019,2	138,8
Зобов'язання								
1. Власний капітал	4978,0	95,8	5423,9	97,9	7119,6	98,7	2141,6	143,0
2. Забезпечення наступних витрат і платежів	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Поточні зобов'язання	218,1	4,2	117,1	2,1	93,7	1,3	-124,4	43,0
5. Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Разом	5196,1	100,0	5541,0	100,0	7213,3	100,0	2019,2	138,8

[Джерело: власні дослідження]

Як видно з таблиці 2.3. у структурі активів підприємства в останній рік звітного періоду (2019р.) спостерігається значне збільшення частки оборотних активів порівняно з необоротними – 66,8% до 33,2% відповідно. Проте варто відмітити, що за минулих 2 роки такого високого співвідношення не було. За звітний період приріст активів підприємства становить 38,8%, що є свідченням ефективної діяльності підприємства та підвищення його конкурентоздатності на внутрішньому ринку.

2.2. Аналіз факторів конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро»

Ефективність використання трудових ресурсів є по суті найважливішим у ефективній та конкурентній роботі всього підприємства, адже висококваліфіковані працівники та їх здібності грають вирішальну роль у

виробництві якісної та конкурентноспроможної продукції, розрахунки внесемо до таблиці 2.4.

таблиця 2.4.

Ефективність використання трудових ресурсів та продуктивність праці в
ТОВ "Пром-Агро"

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2019р. до 2017р. у %
Середньорічна чисельність працівників, осіб	5	7	8	160,00
Відпрацьовано за рік 1 працівником, годин	3004,50	3008,60	3006,50	100,07
Відпрацьовано за рік 1 працівником, днів	250,38	250,72	250,54	100,07
Коефіцієнт використання трудових ресурсів	1,35	1,35	1,35	100,07
Навантаження на 1-го середньорічного працівника, га:				
сільськогосподарських угідь	208,60	152,89	136,35	65,36
Ріллі	208,46	152,77	136,24	65,36
Вироблено валової продукції (в порівнянних цінах 2010р.) на 1 середньорічного працівника, грн:				
по підприємству	409,00	293,57	258,63	63,23
Вироблено валової продукції (в порівнянних цінах 2010р.) на 1 люд.-год., грн:				
по підприємству	0,68	0,68	0,69	101,11

[Джерело: власні дослідження]

Проаналізувавши вище наведену таблицю ми бачимо, що середньорічна чисельність працівників з року в рік збільшується, у 2019 році порівняно з 2017 роком чисельність збільшилась на 60 %, зі збільшенням працівників навантаження на працівників зменшується від 208,4 га у 2018 р. до 136 га. у 2019 р. Також можемо спостерігати те, що коефіцієнт використання трудових ресурсів є доволі великим – 1,35, це є свідченням ефективного використання цього ресурсу.

Основною ціллю конкурентного підприємства має бути пропозиція такого товару, який повною мірою задовольнятиме споживачів причому товар

має бути відповідної якості та за прийнятною ринковою ціною. У іншому випадку підприємство не може одержувати доходи, а виходить, бути конкурентоспроможним.

Земля є одним з найважливіших факторів у агровиробництві, адже вся продукція вирощується на землі, а ефективне використання площ дає підприємству конкурентні переваги у виробництві. Тож дані про ефективність використання земельних ресурсів наведемо у вигляді таблиці 2.5.

таблиця 2.5.

Ефективність використання земельних ресурсів у ТОВ "Пром-Агро"

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2019р. до 2017р. у %
I.Натуральні:				
Урожайність з 1 га, ц:				
Пшениця	38,20	37,80	42,10	110,21
Соняшник	19,30	19,80	20,30	105,18
Соя	37,50	39,60	41,90	111,73
кукурудза на зерно	61,20	57,50	64,20	104,90
Вироблено на 100 га ріллі, ц:				
Зернових	4159,58	4078,96	4462,12	107,27
II.Вартісні				
Одержано на 100 га с.-г. угідь, тис. грн:				
валової продукції (в порівнянних цінах 2010 р.)	2045,00	2055,00	2069,00	101,17
товарної продукції	239,14	234,90	234,66	98,13
прибутку (+), збитку (-)	150,12	9,92	166,20	110,71

[Джерело: власні дослідження]

За даними таблиці можна зробити висновок: за досліджуваний період врожайність зростає з кожним роком, зокрема для пшениці та сої цей коефіцієнт становить 10,2% та 11,7% відповідно, та для кукурудзи та соняшнику близько 5%, що само по собі є ознакою того, що земельні ресурси на підприємстві використовують ефективно. Прибуток на 100га с.г. угідь за досліджуваний період зріс на 10,71%. що також свідчить про рівень ефективності використання земельних угідь на підприємстві.

Наявність та стан основних фондів є визначальним у структурі собівартості як продукції так і підприємства загалом. Тому проаналізуємо наявність, рух та стан основних фондів, розрахунки занесемо до таблиці 2.6.

таблиця 2.6.

Наявність, рух та стан основних фондів в
ТОВ "Пром-Агро"

Показник	2017р.	2018р.	2019р.	2019р. до 2017р. у %
Наявність основних фондів на початок року, тис. грн	2114,30	2183,20	3082,10	145,77
Надійшло, тис. грн	156,90	973,20	0,00	0,00
Вибуло, тис. грн	88,00	74,30	-687,30	-438,30
Наявність на кінець року, тис. грн	2183,20	3082,10	2394,40	109,67
Річний приріст (+), тис. грн	68,90	898,90	-687,70	-998,11
зниження (-), тис. грн	68,90	898,90	-687,7	-998,11
Коефіцієнт росту, %	3,26	41,17	-22,31	-684,70
Коефіцієнт приросту, %	7,42	44,58	0,00	0,00
Коефіцієнт вибуття, %	4,16	3,40	-22,31	-621,60
Коефіцієнт оновлення, %	0,03	0,29	-0,29	-910,07
Нараховано зносу:				
на початок року, тис. грн	501,40	1068,40	1812,60	361,51
на кінець року, тис. грн	1068,40	1812,60	2739,90	256,45
Залишкова вартість:				
на початок року	2114,30	2183,20	3082,10	145,77
на кінець року	2183,20	3082,10	2394,40	109,67
Коефіцієнт зносу, %				
на початок року	23,71	48,94	58,81	247,99
на кінець року	48,94	58,81	114,43	233,83
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	4412,11	4427,97	4450,27	100,86

[Джерело: власні дослідження]

З таблиці бачимо, що за перші 2 роки відбувається приріст основних виробничих фондів, а за третій значний спад – -687,30. Також спостерігається значний знос ОВФ - за 3 роки на 114,4% від початкового 23,71%.

Розглянемо ефективність використання основних виробничих фондів в підприємстві у таблиці 2.7.

таблиця 2.7.

Забезпеченість та ефективність використання
виробничих фондів у ТОВ "Пром-Агро"

Показник	2017р.	2018р.	2019р.	2017р. до 2019р. у %
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн	4412,11	4427,97	4450,27	100,86
Фондозабезпеченість (на 100 га с.-г. угідь), тис. грн.	423,31	414,07	408,30	96,46
Фондоозброєність (на 1 середньорічного працівника), тис. грн.	882,42	632,57	556,28	63,04
Фондовіддача, грн.	0,46	0,46	0,46	100,31
Ступінь зносу основних виробничих фондів, %	48,94	58,81	114,43	233,83
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн.	1862,45	2735,90	3638,90	195,38
Коефіцієнт обороту оборотних засобів	2,30	1,32	1,16	50,46
Тривалість 1 обороту оборотних засобів, днів	158,81	276,68	314,72	198,17
Припадає оборотних засобів на 1 грн основних фондів, грн.	0,00023	0,00023	0,00022	99,14
Норма прибутку, %	30,11	1,92	32,72	108,67

[Джерело: власні дослідження]

Проаналізувавши дані про забезпеченість підприємства виробничими фондами та ефективністю їх використання, можна зробити висновки: фондоозброєність зменшилась на 36,96 %, що негативно впливає на кінцеві

результати діяльності. Фондовіддача зросла на 0,31%. Зріст фондівіддачі є вкрай важливим, оскільки вона показує скільки валової продукції отримано на одну гривню використаних основних фондів. Її зріст вказує, що основні фонди використовуються все ефективніше. Зросла вартість оборотних активів на 95,38%. Збільшилась норма прибутку на 8,67, що є позитивним, адже вона вказує на те що у підприємстві почали використовувати більш ефективно основні виробничі фонди. Середньорічна вартість основних виробничих фондів зросла на 38,16 тис. грн. Зменшився коефіцієнт обороту оборотних засобів на 50,46% обороту, що є негативним, і це в цілому погіршило результати діяльності досліджуваного підприємства.

2.3. Оцінка конкурентної позиції ТОВ «Пром-Агро»

Конкурентоздатність підприємства показує на скільки і в чому підприємство має перевагу перед своїми конкурентами, а також рівень ефективності виробничо-господарської діяльності. Для оцінки конкурентної позиції підприємства варто проаналізувати ефективність господарської діяльності підприємства, розрахунки занести до таблиці 2.8.

таблиця 2.8.

Ефективність господарської діяльності в
ТОВ "Пром-Агро"

Показник	2017р.	2018р.	2019р.	2019р. до 2017р. у %
Вироблено валової продукції (в порівнянних цінах 2010 р.), всього, тис. грн	2045,00	2055,00	2069,00	101,17
в т.ч. з розрахунку на:				
- 1 га сільськогосподарських угідь, грн.	1,96	1,92	1,89	96,76
- 1 середньорічного працівника, грн.	409,00	293,57	258,63	63,23
Отримано валового доходу, всього, тис. грн.	2007,66	2009,54	2013,89	100,31

в т.ч. з розрахунку на:				
- 1 га сільськогосподарських угідь, грн.	1,92	1,87	1,84	95,72
середньорічного працівника грн.	401,53	287,08	251,74	62,69
Отримано прибутку (+), збитку (-), всього, тис. грн.	1564,70	106,10	1811,50	115,77
в т.ч. з розрахунку на:				
- 1 га сільськогосподарських угідь, грн.	1,50	0,10	1,66	110,48
- 1 середньорічного працівника, грн.	312,94	15,16	226,44	72,36
Середньорічна оплата праці 1 працівника, тис. грн.	65,30	63,70	68,30	104,59
Норма прибутку, %	30,11	1,92	32,72	108,67
Рівень рентабельності, %	55,30	49,40	61,10	110,49

[Джерело: власні дослідження]

За даними таблиці ми спостерігаємо приріст показників ефективності господарської діяльності за період, що аналізується, зокрема норма прибутку зросла на 8,67%, рівень рентабельності зріс на 10,49%. Також спостерігається приріст ВП підприємства на 1,17%, що само собою є позитивним. Ще одним позитивним показником є зростання середньорічної оплати праці 1 працівника, за проаналізований період на 4,59%.

Наступним кроком в оцінці конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро» буде прогнозування ймовірності банкрутства підприємства, таблиця 2.9

Таблиця 2.9.

Прогноз ймовірності банкрутства ТОВ "Пром-Агро"

Показник	2017р.	2018р.	2019 р.	2019 р. у % до 2017 р.
Частка оборотних засобів у активах (Коб)	0,67	0,66	0,9	134,33
Рентабельність активів, обчислена за нерозподіленим прибутком (Кпп)	8,15	0,08	0,02	0,25
Коефіцієнт покриття за ринковою вартістю власного капіталу (Кп)	22,1	0,56	0,32	1,45
Віддача всіх активів (Кв)	11,07	4,15	1,75	15,81

„Z” – показник імовірності банкрутства	27,62	4,91	2,53	9,16
Оцінка можливості банкрутства	дуже низька	дуже низька	Висока	X

[Джерело: власні дослідження]

Проаналізувавши дану таблицю, можна зробити такі висновки:

1. Частка оборотних засобів у активах за досліджуваний період зросла на 34,33%;
2. Віддача всіх активів за досліджуваний період суттєво знизилась на 84,19%, що є негативним результатом діяльності підприємства;
3. Імовірність банкрутства з кожним роком збільшується, оскільки в базовому році показник імовірності становив 27,62, а вже наступного року – 4,91, далі 2,53, це свідчить про те, що в майбутньому періоді є ймовірність банкрутства даного підприємства. У даному випадку підприємству не завадило б провести санацію.

Отже, рівень прибутку та норма прибутку зменшилась, але є і позитивний момент — підприємство працює прибутково. Прогноз імовірності банкрутства показав, що досліджуване підприємство має високу ймовірність банкрутства. Також варто зазначити, що аналіз ймовірності банкрутства підприємства проводиться в кризовий період підприємства, адже на підприємстві мала ситуація пограбування, яка завдала значної шкоди діяльності підприємства. Тому показники ефективності підприємства за 2017 рік мають значний спад, а отже і зниження рівня конкурентоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ПРОМ-АГРО»

3.1. Обґрунтування шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро»

Для успішного функціонування підприємства керівники мають уміти прораховувати зміни, що відбуваються в галузі, чим повніше керівник розумітиме кон'юктуру ринку, тим краще буде побудована стратегія підприємства і як наслідок з'являться нові можливі розвитку.

SWOT-аналіз дозволяє провести детальний аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

Цей прийом планування особливо придатний для підприємств що займаються виробництвом с.-г. продукції, в тому числі і для досліджуваного підприємства, основною перевагою SWOT-аналізу є те, що враховується більшість непрогнозованих чинників, які впливають на процес виробництва. Сильні сторони підприємства дають змогу забезпечити його прискорений розвиток, в той час як слабкі сторони його гальмують. Також слід враховувати можливості і загрози, зовнішнього середовища, адже без них неможливо вірно визначити сценарії розвитку бізнесу.

Визначимо взаємозалежність сильних і слабких сторін, а також оцінимо загрози для діяльності підприємства та нові можливості розвитку даного підприємства. З метою встановлення таких зв'язків сформуємо SWOT-матрицю (табл. 3.1.).

Матриця SWOT-аналізу для ТОВ «Пром-Агро»

<p style="text-align: center;">Характеристика підприємства</p> <p>Ринкові реалії</p>	<p>Сильні сторони S</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Близькість підприємства від районного та обласного центрів. 2. Досвідчені працівники. 3. Вдале географічне розташування 4. Близькість до каналів збуту. 5. Постійна клієнтська база. 	<p>Слабкі сторони W</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висока собівартість продукції рослинництва. 2. Сезонний характер виробництва. 3. Наявність застарілого обладнання. 4. Відсутність власних земель для вирощування продукції.
<p>Можливості O</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення асортименту продукції за рахунок нових сортів і гібридів. 2. Утримання репутації у споживачів. 3. Залучення інвестицій. 	<p>Очікування S+O</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обсягів продажу за рахунок пропонування продукції новим споживачам 2. Оновлення обладнання за рахунок залучення інвестицій 	<p>Очікування W+O</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення частки ринку. 2. Покращення маркетингової політики . 3. Покращення якості продукції задля залучення нових споживачів.
<p>Загрози T</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Залежність від коливань валюти. 2. Поява дешевшої продукції з інших областей 3. Необхідність ремонту та оновлення техніки. 4. Неприятливі погодні умови. 	<p>Очікування S+T</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Утримання споживачів за рахунок гнучкої ЦП. 2. Зниження собівартості продукції за рахунок нових технологій 3. Підвищення кваліфікації працівників. 	<p>Очікування W+T</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загроза втрати врожаїв через хвороби. 2. Втрата коштів через застарілу техніку та технології. 3. Поява нових конкурентів з дешевшим товаром.

[Джерело: власні дослідження]

Згідно аналізу можна побачити слабкі та сильні сторони господарства, а також можливості, які доступні ТОВ «Пром-Агро» та загрози, що можуть йому зашкодити. Найбільш значними слабкими сторонами являються: сезонність виробництва та відсутність власних посівних площ. Значними сильними сторонами даного господарства є вдале географічне розташування та постійна клієнтська база.

3.2. Розробка проєкту щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро»

Останнім часом у вітчизняному землеробстві дедалі ширше застосовуються новітні системи, які дають можливість мінімально впливати на ґрунт «Mini-till», що підвищує показники родючості та мінімізує витрати паливних матеріалів. Для отримання конкурентних переваг доцільно застосувати дані технології у досліджуваному підприємстві – ТОВ «Пром-Агро». Технологія «Mini-till» передбачає мінімізацію техніко-технологічного впливу на ґрунт під час його обробки та дає змогу знизити погодно-кліматичний вплив, зменшити рівень витрат палива, добрив, засобів захисту рослин, скорочення використання сільськогосподарської техніки, зростання врожайності, оптимізації сівозмін, покращення стану природного середовища.

Але перш за все слід розглянути цю технологію з фінансової точки зору, чи варто її застосовувати для досліджуваного підприємства і чи вона буде доцільною, для цього проведемо характеристику технології у таблиці 3.2.

таблиця 3.2.

Характеристика технології «Mini-till»

Показник	Сума, тис. грн
Ціна обладнання, тис. грн	912,00
Амортизація (знос), тис. грн	93,22
Монтаж, технічне обслуговування, тис. грн.	22,00
Витрати пально-мастильних матеріалів, тис. грн.	258,65
Оплата праці, тис. грн.	12,30
Накладні витрати, тис. грн.	0,89
Всього витрат:	1299,07

[Джерело: власні дослідження]

За даними таблиці ми помічаємо, що ціна обладнання для даної технології є досить високою – 912,00 тис.грн., це і передбачено проєктом, адже сама технологія потребує значного оновлення парку сільськогосподарської техніки, звідси і високі витрати паливно-мастильних матеріалів – 258,65. Інші показники займають відносно не значне місце в структурі собівартості обладнання.

Далі для данної технології потрібно розрахувати потреби в інвестиціях, оскільки технологія «Mini-till» потребує, як вже зазначалось, значного оновлення техно-парку та низки інших витрат. Потрібно зпланувати впровадження данної технології у підприємство, і визначитись з джерелами фінансування цього проекту, розрахунки оформивши у таблицю 3.3.

таблиця 3.3.

Розрахунок потреби в інвестиціях для проекту «Mini-till»

Напрямок витрат	Обсяги витрат, тис. грн.	Джерела фінансування
Проектні роботи	314,6	власний капітал
Машини та обладнання	715,39	власний капітал
Монтажні та пусконаладжувальні роботи	45,8	власний капітал
Навчання персоналу	39,8	власний капітал
Товарно-матеріальні запаси	40,8	власний капітал
Оборотні кошти	88,3	власний капітал
Інші витрати пов'язані з організацією виробництва	123,61	власний капітал
Всього необхідних інвестицій	1368,3	-

[Джерело: власні дослідження]

З побудованої таблиці спостерігаємо, що підприємство не потребує фінансових ресурсів для реалізації проекту «Mini-till», оскільки самостійно зможе забезпечити фінансування проекту. Джерелом фінансування стануть власні кошти для витрат на машини та обладнання та товарно-матеріальні запаси, адже сума витрат цих напрямів становить найбільшу частину витрат коштів по проекту.

3.3. Економічна ефективність реалізації проекту для ТОВ «Пром-Агро»

На впровадження ресурсозберігаючих технологій обробки с.-г. угідь в Україні впливає велика кількість некерованих факторів.

До їх числа входять: слабка державна підтримка, значна фінансова затратність, необхідність заміни машино - тракторного парку та використання сучасних космічних інформаційних систем.

Для того, щоб об'єктивно дати економічне обґрунтування запропонованого інвестиційного проекту зростання конкурентоспроможності ТОВ «Пром-Агро», перш за все слід визначитись з негативними та позитивними моментами впровадження даної технології на підприємство. Як зазвичай, всі ці аспекти наведено у вигляді таблиці 3.4.

таблиця 3.4.

Переваги та недоліки запропонованого проекту

Переваги	Недоліки
Система землеробства Mini-till	
зниження механічного впливу на ґрунт;	слабка державна підтримка, відсутність субсидіювання;
збереження та покращення родючості;	необхідність модернізації парку сільськогосподарської техніки;
ресурсо- та енергозберігаюча ефективність технології;	потреби в інвестуванні;
зменшення водної та повітряної ерозії;	потрібно ураховувати основні характеристики ґрунтів; ущільнення та підкислення ґрунту;
мінералізація та гуміфікація ґрунту із поповненням поживних речовин;	
скорочення кількості основних агротехнічних прийомів;	погіршення фізичних властивостей та фітосанітарного стану ґрунту і посівів;
підвищення інтенсивності використання засобів	суттєве збільшення засміченості посівів.

Як бачимо з данної таблиці, при достатній кількості недоліків цієї системи ведення землеробства, вона має значні переваги, які все ж виправдовують її впровадження, такі як ресурсо- та енергозберігаюча ефективність технології та збереження та покращення родючості, показують, що надалі підприємство, при використанні цієї технології, використовуватиме менше ресурсів та енергії відповідно це призведе до зниження собівартості продукції, але при цьому матиме вищий показник родючості.

таблиця 3.5.

Розрахунок виручки від реалізації продукції за проектом

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Обсяг реалізації, т	0,0	25,0	28,8	36,2	45,6	48,4
Ціна, грн/кг	0	25	30	36	43,2	48,00
Виручка від реалізації, тис. грн.	0,000	625,000	862,500	1303,200	1969,920	2323,200

[Джерело: власні дослідження]

У перший рік впровадження інвестиційного проекту виручки не буде, через той фактор, що в звітному році технологія не використовуватиметься. В період 2021- 2025 рр. виручка збільшується з 625 тис.грн до 2323 тис.грн в рік. Причинами таких зрушень є: збільшення виробничих потужностей, підвищення ціни на продукцію, зниження собівартості продукції.

Для розрахунку витрат за інвестиційним проектом складемо таблицю, в якій покажемо всі розрахунки на майбутні 5 років (2021-25 рр.)

таблиця 3.6

Розрахунок витрат за інвестиційним проектом

Показник	2020 р.	2021 р.	2022р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Технічне обслуговування, тис. грн.	0,000	10,000	11,500	13,225	15,209	17,490
Витрати паливо мастильних матеріалів, тис. грн.	0,000	202,000	222,200	244,420	268,862	295,748
Прямі витрати на оплату праці, тис. грн.	0,000	72,000	79,200	87,120	95,832	105,415
Загальновиробничі витрати, тис. грн.	0,000	284,000	312,900	344,765	379,903	418,653
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	0,000	13,392	14,731	16,204	17,825	19,607
Всього тис. грн.	0,000	297,392	327,631	360,969	397,728	438,261

[Джерело: власні дослідження]

В звітному періоді витрати на реалізацію будуть відсутні тому що обладнання не використовуватиметься. Далі, з кожним наступним роком вони зростатимуть оскільки ціна на мастильні матеріали зростає, а також зростає заробітня плата працівників, які працюватимуть з цим обладнанням.

таблиця 3.7.

Розрахунок потоку готівки за проектом

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Виручка від реалізації, тис. грн.	0,000	625,000	862,500	1303,200	1969,920	2323,200
Експлуатаційні витрати, тис. грн.	0,000	297,392	327,631	360,969	397,728	438,261
Валовий прибуток, тис. грн.	0,000	327,608	534,869	942,231	1572,192	1874,939
Чистий прибуток, тис. грн.	0,000	265,362	433,244	763,207	1273,476	1526,801
% за кредитом, тис. грн.	0,000	-	-	-	-	-
Сума кредиту, тис. грн.	0,000	-	-	-	-	-
Прибуток, тис. грн.		365,362	412,244	698,7	1383,4	1477,65

[Джерело: власні дослідження]

З даних таблиці видно тенденцію до збільшення прибутку з кожним новим роком від введеного в дію проекту «Mini-till», в перспективі на 5 рік після впровадження цієї технології прибуток має збільшитись майже в 4 рази (від 365,36 тис.грн до 1477,65 тис. грн)порівняно з першим.

Отже, для забезпечення стабільного розвитку підприємства ТОВ «Пром-Агро», зміцнення економічної та технологічної безпеки потрібно використання новітніх технологій та результатів науково-технічного розвитку. Впровадження новітніх програм та прогресивного обладнання в господарську діяльність надасть можливість підвищити конкурентоспроможність підприємства в стратегічному плані. За допомогою новітніх технологій підприємство планує зменшити кількість технологічних процесів на ґрунті в свою чергу це зменшує витрати паливних матеріалів, а сама технологія підвищує урожайність продукції, що сприяє зменшенню собівартості продукції та прибутковості агровиробництва. В свою чергу підвищення основних показників ефективності діяльності підприємства зробить його більш конкурентоспроможним на ринку.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті проведеного дослідження приходимо до висновку, що управління конкурентоспроможністю підприємства – це багатofакторний процес. Одним з найважливіших показників конкурентоздатності ТОВ «Пром-Агро», є одержання максимального прибутку.

Місія ТОВ «Пром-Агро» полягає у забезпеченні продовольчої потреби населення якісною сільськогосподарською продукцією по конкурентній ціні та отримання прибутку, який забезпечить підприємству розширене відтворення. Головною ціллю господарства є забезпечення споживачів високоякісною продукцією.

Проведений конкурентний аналіз ТОВ «Пром-Агро», згідно якого підприємство має можливість розширити асортимент продукції, утримати репутацію споживачів та залучити нові інвестиції, також існують загрози появи дешевшої продукції на ринку, несприятливих погодних умов та знецінення грошей.

Забезпечення високого рівня прибутковості продукції показує, що ресурси фірми використовуються ефективніше ніж в конкурентів, а отже, як наслідок ТОВ «Пром-Агро» має низку переваг перед прямими конкурентами у своєму сегменті ринку. Як наслідок приходимо до висновку, що продукція ТОВ «Пром-Агро» має високий попит у споживачів і займає стабільну позицію на ринку при наявності великої кількості конкуруючих фірм.

Керівництво підприємства постійно відстежує зміни, що відбуваються в умовах господарювання, та гнучко реагує на зміни в політиці ведення виробництва та реалізації товарів.

Впровадження нових технологій свідчить про культуру ведення господарства, адже лише прогресивні господарства мають змогу рухатись в ногу з науково-технічним прогресом та за рахунок його отримувати підвищення основних економічних показників, а отже мати конкурентні переваги в майбутньому. Запропонована система ведення бізнесу, дасть підприємству змогу знизити собівартість продукції, зекономити час на обробіток ґрунту, адже в агровиробництві важлива фактично кожна година,

щоб вчасно переробити поле, посіяти та зібрати урожай. Технологію «Mini-till» вигідно застосовувати невеликим господарствам, адже їм не рентабельно купувати дороге обладнання, щоб кожного року використовувати глибокий обробіток ґрунту. Система «Mini-till» передбачає не лише відносно мінімальні капіталовкладення а й екологічність процесу. При достатній кількості недоліків запропонованої системи (таблиця 3.4.) ведення землеробства, вона має значні переваги, які все ж виправдовують її впровадження, такі як ресурсо- та енергозберігаюча ефективність технології та збереження та покращення родючості, показують, що надалі підприємство, при використанні цієї технології, використовуватиме менше ресурсів та енергії, але при цьому матиме вищий показник родючості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Портер М. Конкуренція.: уч. пос. / М. Портер: Вільямс, 2001. – 425 с.
2. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: [навч. посіб.] / І.З. Должанський, Т.О Загорна. – К., 2006. –384с.
3. Азоев Г.Л. Конкурентні переваги фірми / Г.Л. Азоев, А.П. Челенков – М.: Тип. Новини, 2000. – 256с.
4. Фатхутдинов Р.А. Управління конкурентоспроможністю організації / Р.А. Фатхутдинов. – М. : Ексмо, 2004. – 544 с.
5. Довідник менеджера по управлінню конкурентоспроможністю для магістрів усіх форм навчання / [укл.: А.Д. Дудник]. – К.: КНЕУ, 2006. – 60с
6. Дмитренко Н.М. Конкурентоспроможність переробних підприємств малого бізнесу в АПК: Автореф. дис. канд. екон. наук. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2008.- С.6.
7. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика / Н.П. Тарнавська ; Тернопільський економічний ун-т. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570с.
8. Шевельова С.О. Конкурентоспроможність молочного підкомплексу: [монографія.] / С.О. Шевельова. – Тернопіль: Збруч, 2001. – С.21.
9. Іванюта .В.Ф. Теоретико-методологічні підходи формування конкурентоспроможності / В.Ф. Іванюта // Агроінком – 2008 – № 1-2. – С. 97-101.
10. Малік М.Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: [монографія.] / М.Й. Малік, О.А. Нужна. – К.: Інститут аграрної економіки, 2007. – 270с
11. Россіхіна О.Є. Основні фактори конкурентоспроможності підприємства / О.Є Россіхіна. // Держава та регіони. – 2010. № 2. – с. 184-187.

12. Чумак Л.Ф. Фактори впливу а формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств / Л.Ф. Чумак // Экономика и управление. - № 1. – 2013. – с. 62-69.
13. Савченко С.М. Науково-методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства / С.М. Савченко / Ефективна економіка. – 2014.
14. Савчук С.І. Основи теорії конкурентоздатності / С. І. Савчук – Маріуполь 2007 р. – 520 с.
15. Савчук А. В. Системний підхід до аналізу конкурентоздатності / А. В. Савчук // Економіст. – 2001. – № 12. – С. 58–61.
16. Савчук С. І. Оцінка конкурентоздатності підприємств на основі змін їх потенціалів / С. І. Савчук // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. – Економічні науки. – 2006. – Т.2. – № 4. – С. 164–166.
17. Піхур І. В. Конкурентоспроможність підприємства: сутність поняття та шляхи підвищення / І. В. Піхур // Вісн. Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. – 2007. – № 3. – Т. 2. – С. 158–162.
18. Ламбен Жан-Жак. Менеджмент, орієнтований на ринок: Стратегічний й операційний маркетинг /Ж. Ламбен; пер. с англ. С. Жильцов – СПб. ; М. ; Нижній Новгород ; Воронеж ; Ростов. – 2004. – С. 796.
19. Кротков А. М. Конкурентоздатність підприємства : підходи до забезпечення, критерії методи оцінки / А. М. Кротков, Ю. Я. Єленева //– 2001. – № 6. – С. 59–68.
20. Конкурентна діагностика фірми: концепція, зміст, методи : моногр. / А. С. Шевченко, В. І. Торкатюк, Н. А. Кизим та ін.]. – Х. : ІНЖЕК, 2008. – С. 240.